

No brokastu pārslu kārbas līdz akvareļa papīram jeb Kā tas notiek?

Zālaugu serdes loksnes, kaņepju atgriezumī, stērķele, lins, kokvilna, salmi, lapseņu ligzdas un pat kāpostlapas – tie ir materiāli, ar kuriem eksperimentēja mūsu priekšteči, pirms 1867. gadā pirmo reizi izgatavoja papīru no koka celulozes. Lielāko popularitāti kā iepakojuma materiāls papīrs sasniedza 20. gadsimtā, kad no tā tapa gan dažādu izmēru kastes un kārbas, gan maisiņi un maisi, bet līdz ar plastmasas iepakojuma ienākšanu tirgū 70. gadu beigās tā izmantošana strauji sāka mazināties. Tomēr pēdējos gados papīrs atkal pamazām atgūst popularitāti kā videi draudzīgākais iepakojums.

Papīru iegūst no augu šūnu apvalka – celulozes. Dienvidos papīru ražo no eikaliptiem, bet mūsu platuma grādos parasti izmanto skuju un lapu koku celulozi. Lai iegūtu vienu tonnu papīra, jānocērt 14 priedes, kas ir augušas 60 gadu, turklāt celulozes šķiedras ir iespējams pārstrādāt līdz pat septiņām reizēm, tāpēc izturies ar cieņu pret iegūto materiālu un nodod to pārstrādei. Pārstrādei der gan avīzes, žurnāli un skrejlapas, gan, jā, – arī savu laiku nokalpojušas grāmatas.

Kartona un papīra šķirošana Latvijā ir patriotisma izpausme. Kāpēc? Tāpēc, ka Latvijā savāko papīru un kartonu, un kopš 2011. gada arī dzērienu kartona iepakojumu jeb tā sauktās tetrapakas, pārstrādā teju 200 gadu vecajā Līgatnes papīrfabrikā. Tātad – šķirojot un nododot pārstrādei mēs ne vien saudzējam savus mežus – savu zaļo zeltu –, bet arī atbalstām vietējo ekonomiku.

1. Kad esi kārbas un kastes saplacinājis un sašķirojis, par tām parūpēsies atkritumu apsaimniekotājs, kurš materiālu pāršķiros, sapresēs ķīpās un nogādās

pārstrādes rūpnīcā. Piemēram, Līgatnes papīrfabrikā.

2. Papīrfabrikā ķīpas ar sašķirotu papīru mērcē un tādā kā milzīgā blenderī – hidrošķaidītājā – sakapā, sadala šķiedrās, atdala skavas un spirāles. Šajā procesā masai tiek pievienotas dažādas vielas, lai tintes un tipogrāfijas krāsas daļiņas, sākot atdalīties no šķiedrām – tām vairs nepieliptu.

3. Tālāk tiek veikta tā sauktā attintēšana: iegūtajam pulpas šķidrumsam pievieno kalcija ziepes un pūš caur to gaisu. Krāsvielas pielīp gaisa burbulīšiem un paceļas šķidrums virspusē, kur tās noputo un nosmej. Kad krāsvielas ir aizvāktas, šķiedras balina ar ūdeņraža peroksīdu. Vairākos ciklos šķiedras pakāpeniski tīra, sijā un filtrē, līdz tās derīgas papīra ražošanai.

4. Tad papīra masu plānā kārtiņā klāj uz lentes, žāvē, presē... Top jauns papīrs! Līgatnes papīrfabrika ir sena, daudzas iekārtas saglabājušās vēl no padomju laikiem, taču, rūpīgi uzraudzītas un pakāpeniski atjaunotas, kalpo joprojām. Papīrfabrikā darbs tiek apstādināts tikai Jāņos un Vecgada vakarā, pārējā laikā

visu diennakti tiek pārstrādāta makulatūra un ražoti papīra izstrādājumi.

5. Kad papīra ražošanas process pabeigts, no izejvielām, kas citādi būtu papildtījušas atkritumu poligonos, tiek radīts jaunais papīra produkts.

6. Līgatnes papīrfabrikā ražoto produktu klāsts ir plašs – sākot no augsti kvalitatīva akvareļu papīra, ko iecienījuši mākslas skolu audzēkņi, un biroju papīra, līdz pat dažādam pielietojumam paredzētiem kartona izstrādājumiem. Tā kā lielākā daļa ražošanas procesu rūpnīcā notiek tiešā cilvēka vadībā, rūpnīca spēj apmierināt arī īpašas klientu prasības. Piemēram – nelielā tirāžā izgatavot papīru ar ūdenszīmēm.

7. Kopš pērnā gada ar iepakojumu ražotāja «TetraPak» gādību Līgatnes papīrfabrikā notiek arī dzērienu kartona iepakojuma pārstrāde. Tā kā vismaz divas trešdaļas iepakojuma sastāv no augstvērtīgas celulozes, to samāļot un

mazgājot, tā tiek atgūta un izmantota jaunu papīra izstrādājumu ražošanai.

8. Līgatnes papīrfabrikā ražotais Biroja papīrs ir kļuvis par katra zaļi domājoša uzņēmuma ikdienu. Pakā ir 500 loksnes krāsainām un melnbaltām izdrukām, kopēšanai un faksa iekārtām.

